

PARLAMENT EUROPEJSKI

2009 - 2014

Dokument z posiedzenia

A7-0338/2011

11.10.2011

SPRAWOZDANIE

w sprawie postępów w realizacji strategii UE wobec Azji Środkowej
(2011/2008(INI))

Komisja Spraw Zagranicznych

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Nicole Kiil-Nielsen

RR\880051PL.doc

PE469.951v03-00

PL

Zjednoczona w różnorodności

PL

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
UZASADNIENIE	18
OPINIA KOMISJI ROZWOJU	22
OPINIA KOMISJI HANDLU MIĘDZYNARODOWEGO	27
WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO	32

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie postępów w realizacji strategii UE wobec Azji Środkowej (2011/2008(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 21,
- uwzględniając umowy o partnerstwie i współpracy zawarte między UE a Uzbekistanem, Republiką Kirgiską, Kazachstanem i Tadżykistanem, umowę przejściową w sprawie handlu i kwestii związanych z handlem zawartą między Wspólnotami Europejskimi a Turkmenistanem oraz podpisaną w dniu 25 maja 1998 r., lecz nadal nieratyfikowaną umowę o partnerstwie i współpracy między UE a Turkmenistanem,
- uwzględniając strategię UE dotyczącą nowego partnerstwa z Azją Środkową, przyjętą przez Radę Europejską w dniach 21-22 czerwca 2007 r.¹, oraz wspólne sprawozdania z postępów sporządzone przez Komisję i Radę z dnia 24 czerwca 2008 r.² i 28 czerwca 2010 r.³,
- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje na temat Azji Środkowej, w szczególności rezolucję z dnia 20 lutego 2008 r. w sprawie strategii UE wobec Azji Środkowej⁴, z dnia 6 maja⁵ i 8 lipca 2010 r.⁶ w sprawie sytuacji w Kirgistanie, z dnia 11 listopada 2010 r. w sprawie wzmocnienia OBWE – roli UE⁷, rezolucję z dnia 25 listopada 2010 r. zatytułowaną „W kierunku nowej strategii energetycznej dla Europy 2011-2020”⁸, z dnia 16 grudnia 2010 r. w sprawie rocznego sprawozdania dotyczącego praw człowieka na świecie za rok 2009 oraz polityki UE w tym zakresie⁹, a także rezolucję z dnia 7 lipca 2011 r. w sprawie polityk zewnętrznych UE na rzecz demokratyzacji¹⁰,
- uwzględniając zainicjowaną w 2003 r. europejską inicjatywę na rzecz demokracji i praw człowieka mającą na celu upowszechnianie praw człowieka oraz wspieranie reform systemów karnych, demokracji, dobrego sprawowania rządów, wolności mediów, praworządności, struktur bezpieczeństwa (policji, sił zbrojnych) i zapobiegania konfliktom, a także uwzględniając późniejszy europejski instrument na rzecz wspierania demokracji i praw człowieka na świecie (rozporządzenie (WE) nr 1889/2006)¹¹,
- uwzględniając odbywające się od 2007 r. dwa razy w roku spotkania przedstawicieli UE i krajów Azji Środkowej na szczeblu ministerialnym oraz konferencje ministerialne UE

¹ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/librairie/PDF/EU_CtrlAsia_EN-RU.pdf

² http://eeas.europa.eu/central_asia/docs/progress_report_0609_en.pdf

³ <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/10/st11/st11402.en10.pdf>

⁴ Dz.U. C 184E/2009, s. 49.

⁵ Dz.U. C 81E/2011, s. 80.

⁶ Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0283.

⁷ Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0399.

⁸ Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0441.

⁹ Teksty przyjęte, P7_TA(2010)0489.

¹⁰ Teksty przyjęte, P7_TA(2011)0334.

¹¹ Dz.U. L 386 z 29.12.2006, s. 1.

i krajów Azji Środkowej poświęcone kwestiom bezpieczeństwa, które odbyły się w 2008 r. i 2009 r.,

- uwzględniając art. 48 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych oraz opinie Komisji Rozwoju i Komisji Handlu Międzynarodowego (A7-0338/2011),
- A. mając na uwadze, że zrównoważony rozwój kraju zakłada zagwarantowanie ochrony praw człowieka, ustanowienia i wdrożenia demokratycznych wartości i instytucji, praworządności, praw człowieka i podstawowych wolności, jak również dobrego sprawowania rządów i silnej pozycji społeczeństwa obywatelskiego;
- B. mając na uwadze, że istnieją poważne braki w zakresie demokracji, praw człowieka, praworządności i podstawowych wolności w krajach Azji Środkowej;
- C. mając na uwadze, że pogłębiona współpraca między UE a pięcioma krajami Azji Środkowej stanowi dwustronną strategiczną korzyść umożliwiającą różnicowanie i pogłębianie stosunków politycznych, społecznych i ekonomicznych oraz wykorzystanie pełni potencjału umów o partnerstwie;
- D. mając na uwadze, że Azja Środkowa ma duże znaczenie dla Unii Europejskiej w kwestii potencjału handlowego i bezpieczeństwa energetycznego oraz że region ten został dotknięty niedawnym światowym kryzysem finansowym i gospodarczym;
- E. mając na uwadze, że niektóre państwa członkowskie mają silne dwustronne relacje z państwami Azji Środkowej stanowiące główne źródło inwestycji i handlu oraz że UE potrzebuje uzgodnionej i spójnej strategii w stosunku do tego regionu w celu uniknięcia nieporozumień, powielania zadań i, co najważniejsze, wysyłania niejasnych sygnałów;
- F. mając na uwadze, że niektóre kraje Azji Środkowej poczyniły pierwsze kroki w długotrwałym procesie demokratyzacji, w którym nieustanne i zdecydowane działania w zakresie sprawowania rządów i współpracy regionalnej są koniecznymi warunkami uporania się ze stałymi brakami, które uniemożliwiły im dotychczas osiągnięcie pełni potencjału w zakresie rozwoju politycznego, społecznego i gospodarczego;
- G. mając na uwadze, że MŚP są istotą przedsiębiorczości i idei wolnego rynku oraz kołem napędowym procesu ustanawiania demokracji;
- H. mając na uwadze, że brak wzajemnego zaufania wzmaga napięcia w kwestii wspólnego wykorzystywania zasobów naturalnych, szkodzi współpracy regionalnej i zwiększa ryzyko konfrontacji; mając jednak na uwadze, że problem dostępności wody wynika raczej ze złego gospodarowania zasobami wodnymi i z ich marnotrawienia, a nie z ich niedoboru;
- I. mając na uwadze, że UE oraz kraje Azji Środkowej poczytują sobie za wspólny cel różnicowanie dróg eksportu i współpracę na rzecz zrównoważonego rozwoju w zakresie energii i środowiska;

- J. mając na uwadze, że troska o bezpieczeństwo i równowagę w regionie powinna być ukierunkowana nie tylko na bezpieczeństwo kraju, lecz także na bezpieczeństwo ludności, rozumiane między innymi jako poszanowanie praw człowieka, zapewnienie środków utrzymania, poszanowanie środowiska i dostęp do podstawowych usług publicznych;

Zaangażowanie UE

1. podkreśla silne polityczne i gospodarcze zainteresowanie, jakie wykazuje UE w odniesieniu do wzmocnienia dwustronnych i wielostronnych stosunków z państwami Azji Środkowej na wszystkich obszarach współpracy, takich jak stabilność, bezpieczeństwo i zrównoważony rozwój regionu, stosunki handlowe i gospodarcze, połączenia energetyczne i transportowe, wzmocnienie dialogu na temat uniwersalnych wartości takich jak demokracja, poszanowanie praw człowieka i praworządność, wspólne wyzwania i zagrożenia, w tym zarządzanie granicami i walka z handlem narkotykami i ludźmi;
2. zwraca uwagę na fakt, że strategia UE wobec Azji Środkowej określa siedem priorytetów, lecz zapewnia niski poziom zasobów; w związku z tym zauważa, że środki pomocowe UE są zbyt ograniczone, aby umożliwić UE wpływ na wszystkie dziedziny polityki; wzywa UE do opracowania wspólnej wizji oraz do lepszego określenia i sformułowania swoich priorytetów; zaznacza, że współpraca na rzecz rozwoju z państwami Azji Środkowej może być owocna tylko pod warunkiem przestrzegania przez te państwa międzynarodowych norm dotyczących demokracji, sprawowania rządów, praworządności i praw człowieka; zaznacza także, że unijna współpraca na rzecz rozwoju nie może być podporządkowana interesom gospodarczym, energetycznym, bądź bezpieczeństwa;
3. uważa, że UE powinna utrzymywać wysoki poziom zaangażowania w sprawy Azji Środkowej, dopasowując swoje strategie do postępu państw tego regionu; podkreśla, że stopień i charakter zaangażowania UE należy zróżnicować i uzależnić od wymiernego postępu w zakresie demokratyzacji, praw człowieka, dobrego sprawowania rządów, zrównoważonego rozwoju społeczno-ekonomicznego, praworządności i walki z korupcją, przy zastosowaniu zasad podobnych do tych obowiązujących w przypadku unijnej polityki sąsiedztwa (m.in. „więcej za więcej”), tak by poprzez tę pomoc sprzyjać w razie potrzeby dalszym postępom w tych dziedzinach;
4. podkreśla potrzebę wyjaśniania i propagowania koncepcji UE dotyczącej bezpieczeństwa i stabilności, jeżeli różni się ona od koncepcji państw Azji Środkowej; podkreśla, że UE ma obowiązek zachować krytycyzm wobec rządów, które naruszają podstawowe prawa swoich obywateli w imię bezpieczeństwa narodowego;
5. jest przekonany, że w przyszłej strategii UE wobec Azji Środkowej należy wykorzystać doświadczenie płynące z reformy europejskiej polityki sąsiedztwa w takich kwestiach jak zróżnicowanie, bezpośrednie kontakty międzyludzkie i traktowanie demokracji i praw człowieka z większą uwagą, powinno się również wziąć pod uwagę szerszy kontekst geopolityczny;
6. dostrzega znaczenie stałych działań specjalnego przedstawiciela UE na rzecz zapewnienia wysokiego poziomu dialogu politycznego z krajami Azji Środkowej; przypomina, że jego mandat polega również na zaangażowaniu w sprawy lokalnego społeczeństwa

obywatelskiego i że jest to niezbędne w celu zwiększenia widoczności działań UE; apeluje, aby dialog polityczny opierał się na ocenie tego, czy kraje Azji Środkowej wywiązują się ze zobowiązań wynikających z ich członkostwa w OBWE;

7. uważa, że zmiana strategii Azji Środkowej powinna uwzględniać konieczność wsparcia jej celów wystarczającymi środkami finansowymi i ustanowienia odpowiednich zasad podziału, które odzwierciedlają realia każdego z państw tego regionu; uważa, że ze względu na ograniczenia finansowe należy zwrócić uwagę na te spośród programów średnio- i długoterminowych, które mogą mieć największy wpływ na rozwój regionu, w szczególności na programy dotyczące młodzieży i edukacji, pomocy technicznej w zakresie rozwoju ekonomicznego i promocji małych i średnich przedsiębiorstw, jak również bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę i walki z handlem narkotykami;
8. wzywa Komisję do wyraźnego zintegrowania, albo przynajmniej do pogodzenia jej normatywnych, technicznych i szczegółowych programów w Azji Środkowej; przypomina również o zobowiązaniach dotyczących spójności polityki na rzecz rozwoju zawartych w artykule 208 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;
9. zwraca uwagę, że wdrażanie strategii można usprawnić z jednej strony poprzez wzmocnioną koordynację wewnątrz UE, a z drugiej strony poprzez zwiększenie zaangażowania innych międzynarodowych darczyńców i podmiotów regionalnych;
10. sugeruje usprawnienie regionalnego podejścia poprzez relacje z Chinami i Rosją, ponieważ są one głównymi podmiotami gospodarczymi w regionie; jest zdania, że podejście do kwestii energii pochodzącej z paliw kopalnych powinno być powiązane z programami UE na Kaukazie i w regionie Morza Czarnego oraz z Turcją;
11. wzywa Komisję do surowego przestrzegania podziału na programy i działania kwalifikujące się do finansowania w ramach instrumentu finansowania współpracy na rzecz rozwoju oraz programy i działania finansowane z innych instrumentów finansowych, takich jak Instrument na rzecz Stabilności lub europejska inicjatywa na rzecz demokracji i praw człowieka, zwłaszcza jeśli chodzi o zarządzanie granicami i walkę z przestępczością zorganizowaną, skuteczniejsze stosowanie zasady praworządności i ochronę praw człowieka;
12. podkreśla stałą potrzebę prowadzenia regularnych rozmów na temat praw człowieka z wszystkimi pięcioma państwami; ubolewa, że ogólne postępy na miejscu są niewielkie, a w niektórych przypadkach można zaobserwować nawet pogorszenie sytuacji; uważa, że dialogu tego nie należy wykorzystywać jako pretekstu do wykluczania kwestii związanych z prawami człowieka z innych obszarów współpracy lub do niepodejmowania dalszych działań; apeluje o to, by w przygotowywanie tych rozmów systematycznie angażowano organizacje pozarządowe i organizacje społeczeństwa obywatelskiego oraz by wyniki tego dialogu były podawane do wiadomości publicznej, co umożliwiłoby dokonanie oceny jego skuteczności i zaangażowania poszczególnych stron;
13. ponownie podkreśla znaczenie uwzględniania krajów charakteryzujących się średnimi dochodami, takich jak kraje Azji Środkowej, w kontekście ogólnej polityki UE w zakresie rozwoju oraz wysiłków zmierzających do osiągnięcia milenijnych celów rozwoju (MCR), ponieważ wysiłki na rzecz rozwoju – zwłaszcza w kontekście cięć pomocy rozwojowej

wynikających z ogólnoświatowego kryzysu finansowego i gospodarczego – skupiają się często na krajach najslabiej rozwiniętych, zaniedbując tym samym region Azji Środkowej;

14. uważa, że ograniczone zasoby i znaczne potrzeby w regionie wymagają od UE drobiazgowego zaplanowania i określenia priorytetów wsparcia, biorąc również pod uwagę wpływ głęboko zakorzenionej korupcji oraz niewystarczającego doświadczenia administracyjnego na skuteczność wsparcia; apeluje o stały poziom uzgodnionej pomocy rozwojowej z elastyczniejszą alokacją oraz popiera szczególne ukierunkowanie wsparcia na Kirgistan i Tadżykistan, które mają największe potrzeby w tym zakresie;
15. wyraża jednak wątpliwości co do wykorzystania wsparcia budżetowego w Kirgistanie i Tadżykistanie, szczególnie ze względu na szerzącą się tam korupcję; wzywa Komisję do przedstawienia sprawozdania w sprawie wykorzystania wsparcia budżetowego w tych krajach;
16. zdecydowanie popiera otwarcie pełnoprawnych przedstawicielstw UE we wszystkich krajach Azji Środkowej, co stwarza okazję do zwiększenia obecności UE i poprawy widoczności jej działalności w tym regionie, do zacieśnienia długofalowej współpracy, zaangażowania na rzecz wszystkich grup społecznych oraz wspierania postępu na drodze do lepszego zrozumienia, praworządności i przestrzegania praw człowieka; jest przekonany, że istnienie takich przedstawicielstw przyczyni się znacząco do osiągnięcia celów strategii i realizacji interesów UE w regionie; nalega na zatrudnienie w tych placówkach odpowiedniej liczby specjalistów ds. politycznych, gospodarczych i handlowych w celu osiągnięcia maksymalnych rezultatów i dostarczenia skutecznego wsparcia;
17. zaleca, aby instrumenty TAIEEX, partnerstwo (ang. twinning) i SIGMA były w przyszłości dostępne również dla krajów Azji Środkowej, co sprzyjałoby poprawie standardów i niezbędnym reformom;
18. zauważa z niepokojem trudności, jakie UE napotyka w kwestii współpracy z niezależnymi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego w zakresie praw człowieka i dobrego sprawowania rządów, oraz ciągle nękanie organizacji pozarządowych w regionie; apeluje o większą przejrzystość w alokacji przez UE i państwa członkowskie środków na współpracę na rzecz rozwoju i w kwestii odbiorców tych środków oraz o wspieranie przez delegatury UE i ambasady państw członkowskich faktycznie niezależnych partnerów pozarządowych, by pomóc im skutecznie przyczynić się do rozwoju i umocnienia społeczeństwa obywatelskiego; uważa, że ciągle promowanie przez UE programów adresowanych do krajów Azji Środkowej jest ważnym transgranicznym narzędziem stymulującym porozumienie i współpracę między państwami regionu;
19. podkreśla wagę swobodnie działających w regionie partii opozycyjnych i wzywa rządy wszystkich krajów Azji Środkowej, aby zagwarantowały swoim obywatelom wolności polityczne;
20. popiera regularne organizowanie regionalnych szczytów z udziałem przedstawicieli UE i państw Azji Środkowej i wzywa do rozważenia możliwości ustanowienia w przyszłości forum parlamentarnego UE-Azja Środkowa, które mogłoby dokonywać oceny treści omawianych podczas tych szczytów i wносить w nie własny wkład; podkreśla znaczenie

regularnej dwustronnej współpracy parlamentarnej, w ramach istniejących komisji współpracy parlamentarnej, oraz posiedzeń międzyparlamentarnych z udziałem przedstawicieli państw Azji Środkowej; uważa umowy o partnerstwie i współpracy za podstawę instytucjonalną pogłębionej wymiany między parlamentarzystami umożliwiającej wzajemne porozumienie i szacunek; w związku z tym popiera umowy o partnerstwie i współpracy ze wszystkimi pięcioma krajami Azji Środkowej; podkreśla wagę aktywniejszego zaangażowania się Parlamentu Europejskiego w monitorowanie negocjacji dotyczących umów o partnerstwie z krajami Azji Środkowej oraz wdrażania umów już obowiązujących;

21. wzywa Unię Europejską do dalszego wspierania reformy sektora publicznego w krajach Azji Środkowej poprzez świadczenie odpowiedniej pomocy technicznej i finansowej w celu osiągnięcia stabilnych, zreformowanych i nowoczesnych struktur administracyjnych we wszystkich krajach, których to dotyczy;

Demokratyzacja, prawa człowieka i praworządność

22. zauważa, że pomimo pewnych pozytywnych zmian konstytucyjnych czy też prawnych w regionie (np. działań na rzecz zniesienia kary śmierci, utworzenia stanowiska rzecznika praw obywatelskich, pewnych reform procedur sądowych) ogólna sytuacja w zakresie praw człowieka i praworządności jest nadal niepokojąca;
23. popiera wnioski określone w sporządzonej przez OECD w styczniu 2011 r. prognozie konkurencyjności Azji Środkowej i wyraża szczególne zaniepokojenie w odniesieniu do sytuacji związanej z prawami człowieka i prawem pracy oraz braku wsparcia dla społeczeństwa obywatelskiego krajów Azji Środkowej, a także w związku z systemem edukacji, MŚP, reformami własności ziemskiej oraz regionalnymi strategiami inwestycyjnymi, które powinny dotyczyć wszystkich gałęzi gospodarki, a obecnie koncentrują się na sektorze energetycznym i górnictwie;
24. apeluje o wzmocnienie dialogu w obszarze praw człowieka, aby stał się on skuteczniejszy i ukierunkowany w większym stopniu na wyniki; w tym zakresie apeluje o większe zaangażowanie Parlamentu Europejskiego w monitorowanie tego dialogu; wzywa Radę i Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ), aby dokonały oceny dotychczasowego dialogu, uwzględniły we współpracy z Parlamentem Europejskim wskaźniki obrazujące postęp osiągnięty przez państwa regionu w dziedzinie praw człowieka i praworządności oraz dokonały oceny skuteczności projektów wsparcia UE służących realizacji tego celu;
25. potępia stosowanie jakichkolwiek tortur i poważne ograniczanie działalności mediów, wolności słowa, zgromadzeń i zrzeszania się; apeluje do przedstawicieli UE, w tym do wysokiej przedstawiciel/wiceprzewodniczącej Komisji, by publicznie wypowiedzieli się na temat więźniów politycznych, uwięzionych działaczy na rzecz praw człowieka i dziennikarzy oraz by wzywali do ich niezwłocznego uwolnienia;
26. bardzo docenia pracę fundacji politycznych tworzących pole do praktycznej współpracy w procesie demokratyzacji poprzez długoterminową obecność na terytorium tych krajów;
27. uważa, że inicjatywa na rzecz praworządności stanowi jeden z głównych elementów

współpracy z krajami Azji Środkowej i popiera wzorcowe współdziałanie UE i jej państw członkowskich przy realizacji projektów wsparcia; zauważa, że interakcja między przedsięwzięciem a lokalnym społeczeństwem obywatelskim jest niewielka, oraz że większy stopień interakcji ze społeczeństwem obywatelskim i parlamentarzystami, a także ułatwienie działaczom lokalnego społeczeństwa obywatelskiego dostępu do informacji na temat inicjatywy zwiększyłyby widoczność, przejrzystość i i możliwość rozliczenia działań podejmowanych w jej ramach zgodnie z szerszym celem UE dotyczącym usprawnienia strategii wobec Azji Środkowej przedstawionej w sprawozdaniu z postępów; podkreśla konieczność jasnego określenia celów przedsięwzięcia „platforma na rzecz praworządności” i dokonania oceny jego realizacji i wyników, przy jednoczesnym unikaniu umacniania w jakikolwiek sposób represyjnych elementów sił bezpieczeństwa; podkreśla, że właściwe wdrożenie inicjatywy musi być jednym z zasadniczych kryteriów alokacji pomocy i wsparcia budżetowego;

Edukacja, sytuacja dzieci i kontakty międzyludzkie

28. podkreśla, że edukacja jest fundamentem demokratycznego rozwoju społeczeństwa; wzywa zatem do dalszych wysiłków zmierzających do modernizacji sektora edukacji publicznej, w tym kształcenia w dziedzinie biznesu, aby był on darmowy i ogólnodostępny, a także do intensyfikacji inicjatywy na rzecz edukacji, w szczególności międzynarodowej akademickiej wymiany studentów i nauczycieli, w szerszym kontekście wspierania budowania we wszystkich krajach tego regionu społeczeństwa obywatelskiego opartego na stabilnych prawach człowieka i prawach pracowniczych; podkreśla, że niezbędne jest również wspieranie procesów służących zapewnieniu udziału kobiet w rynku pracy i ich dostępu do rynku pracy;
29. zauważa, że praca UE w dziedzinie edukacji i praw człowieka powinna być uzupełniona działaniami i programami skupiającymi się na młodzieży jako na najbardziej podatnej części tych społeczeństw; w związku z tym wzywa do zwiększenia wsparcia UE dla inicjatyw młodzieżowych w regionie, w szczególności dla tych działań, które mogą zredukować rosnącą radykalizację i zwiększać tolerancję wśród młodych ludzi w tych krajach;
30. apeluje do UE o dalsze wspieranie kontaktów międzyludzkich i programów wymiany w zakresie nauki, działalności gospodarczej i edukacji; w związku z tym zauważa niedociągnięcia w organizacji i wdrażaniu inicjatywy na rzecz edukacji UE i Azji Środkowej i wzywa Komisję UE do zaradzenia im w ramach bliskiej współpracy ze specjalistami ds. edukacji i partnerami środkowoazjatyckimi;
31. podkreśla swoje stałe zaniepokojenie sytuacją dzieci, zwłaszcza z przybierającą różne postaci i występującą w różnym stopniu przymusową pracą dzieci, oraz potrzebę wdrożenia w praktyce przez wszystkie państwa Azji Środkowej ich międzynarodowych zobowiązań, szczególnie tych wynikających z Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawach dziecka, Konwencji MOP dotyczącej najniższego wieku dopuszczenia do zatrudnienia oraz Konwencji MOP dotyczącej zakazu i natychmiastowych działań na rzecz eliminowania najgorszych form pracy dzieci;

Integracja gospodarcza i zrównoważony rozwój

32. podkreśla, że praworządność i postęp gospodarczy są wzajemnie powiązane; potwierdza swoje poparcie dla gospodarczego zróżnicowania krajów Azji Środkowej, rozwoju zrównoważonego sektora energii i usprawnienia linii przesyłowych łączących zasoby kaspjskie z rynkiem europejskim, ponieważ może to doprowadzić do rozwoju gospodarczego i stabilnego wzrostu PKB; apeluje do UE, by sprzyjała tworzeniu klimatu stabilności gospodarczej poprzez bezpieczne i stabilne ramy prawne oraz zwalczanie korupcji i nepotyzmu, gdyż taka stabilność ma kluczowe znaczenie dla przyciągnięcia zagranicznych inwestorów, pobudzania innowacyjności i prawdziwie prywatnej przedsiębiorczości, w tym poprzez mikrokredyty na przedsięwzięcia kierowane przez niezależne kobiety, zgodnie z międzynarodowymi normami społecznymi, środowiskowymi i normami pracy;
33. podkreśla konieczność promowania i wspierania przez rządy państw Azji Środkowej tworzenia MŚP, które stanowią jeden z elementów niezbędnych do rozwoju tych krajów, zwraca też uwagę, że UE powinna nadać wyższy priorytet pomocy małym i średnim przedsiębiorstwom w ramach mandatu EBI dla Azji Środkowej i złagodzić wymogi wizowe dla osób podróżujących z Azji Środkowej w celach biznesowych oraz w celu podjęcia studiów wyższych, przy jednoczesnym wspieraniu międzynarodowych norm w zakresie pracy, środowiska naturalnego i społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw; uważa ponadto, że należy unikać wszelkich praktyk dyskryminujących przemysł europejski, w tym w bardzo ważnym sektorze zamówień publicznych, oraz wzywa UE do ułatwiania współpracy między MŚP z UE a MŚP z Azji Środkowej;
34. popiera silniejszą integrację państw Azji Środkowej z gospodarką światową, w szczególności w drodze współpracy międzynarodowej ze Światową Organizacją Handlu (WTO) i przystąpienia do tej organizacji; uważa, że reformy strukturalne prowadzące do stworzenia gospodarki rynkowej oraz przystąpienie do WTO mają zasadnicze znaczenie dla rozwoju gospodarczego tych krajów i całego regionu oraz dla integracji tego regionu z gospodarką światową;
35. podkreśla, że międzynarodowa integracja gospodarcza i regionalna współpraca gospodarcza są pojęciami wzajemnie się uzupełniającymi i w związku z tym należy je dokładnie realizować w Azji Środkowej;
36. jest świadomy faktu, że poziom integracji regionalnej krajów Azji Środkowej jest niski; apeluje do Komisji, aby opracowała zróżnicowane strategie handlowe dla każdego z pięciu krajów Azji Środkowej w zależności od ich specyficznych potrzeb, oraz aby umacniała integrację wewnątrz tego regionu;

Energia, woda i środowisko

37. podkreśla wagę, jaką dla UE ma dywersyfikacja dostaw energii i surowców, zwłaszcza ziem rzadkich, jak również znaczenie dywersyfikacji rynków eksportowych, technologii i know-how dla Azji Środkowej; uważa, że sprawą najwyższej wagi jest dopilnowanie, aby przedsięwzięcia w zakresie współpracy energetycznej obejmowały umowy dotyczące dostaw długoterminowych oparte na zasadach zrównoważonego charakteru środowiska i Inicjatywy Przejrzystości w Branżach Wydobywczych; apeluje do UE o propagowanie Inicjatywy Przejrzystości w Branżach Wydobywczych i innych podobnych inicjatyw we wszystkich państwach regionu, które posiadają znaczne zasoby złóż naturalnych;

38. podkreśla wagę energii w stosunkach z państwami Azji Środkowej jako głównego źródła dochodu tych państw, jak również potencjalnego źródła bezpieczeństwa energetycznego dla UE;
39. apeluje do ESDZ i do Komisji o kontynuowanie wsparcia dla przedsięwzięć energetycznych oraz rozwijania komunikacji w celu osiągnięcia ważnych celów takich jak korytarz energetyczny łączący Morze Kaspijskie i Morze Czarne; z zadowoleniem przyjmuje udział wszystkich państw Azji Środkowej w inicjatywie Baku;
40. uznaje znaczenie współpracy energetycznej z Kazachstanem i Turkmenistanem oraz korzyści, jakie z tej współpracy płyną dla wyżej wymienionych państw i dla państw członkowskich Unii Europejskiej; z zadowoleniem przyjmuje więc podpisanie protokołu ustaleń z Kazachstanem i Turkmenistanem, który przewiduje zakup gazu, jak również kroki poczynione w ramach rozwoju południowego korytarza energetycznego, w szczególności w postaci projektu Nabucco; podkreśla jednak, że Turkmenistan nie jest jeszcze członkiem Inicjatywy Przejrzystości w Branżach Wydobywczych (EITI); podkreśla jeszcze raz potrzebę promowania większej przejrzystości w odniesieniu do dochodów z zasobów naturalnych; w związku z tym wzywa UE do popierania członkostwa Turkmenistanu w EITI w ramach dialogu na temat polityki energetycznej, aby uwzględnić aspekty dobrego sprawowania rządów w programach UE w zakresie energii;
41. zważywszy na zwiększające się niedobory energii elektrycznej w Azji Środkowej, podkreśla możliwości synergii regionalnej, uwzględniającej obiecujący sektor odnawialnych źródeł energii; apeluje do UE o wsparcie polityczne i pomoc techniczną dla inicjatyw realizowanych w tym zakresie;
42. z niepokojem zauważa szkodliwy wpływ światowego kryzysu finansowego oraz rosnącego poziomu ubóstwa na Azję Środkową; uważa, że droga do uzdrowionego życia społecznego i politycznego jest zależna od dobrej sytuacji gospodarczej oraz że UE powinna działać na rzecz rozwoju gospodarek państw Azji Środkowej jako głównej części strategii dla tego regionu; apeluje o większe wsparcie programów na rzecz ograniczania ubóstwa i dostrzega znaczenie inwestycji Europejskiego Banku Inwestycyjnego;
43. podkreśla niezrównoważoną naturę niektórych gospodarek Azji Środkowej, które są w zbyt dużym stopniu zależne od zasobów naturalnych, i uważa, że dywersyfikacja jest głównym celem średnio- i długoterminowym tego regionu; dostrzega w tym kontekście znaczenie programu Central Asia Invest i apeluje o jego wdrożenie we wszystkich pięciu państwach;
44. jest zdania, że zapewnienie spójnej i kompleksowej reinwestycji dochodu narodowego z zasobów naturalnych jest zasadnicze dla zrównoważonego rozwoju i osiągnięcia szeroko zakrojonego rozwoju społecznego i gospodarczego;
45. jest zdania, że reforma sektora rolnego ma kluczowe znaczenie w szczególności dla osiągnięcia bezpieczeństwa żywnościowego, zróżnicowania produkcji, zapewnienia zrównoważonego gospodarowania materiałem siewnym oraz zmniejszenia zależności od uprawy bawełny zamiast innych roślin; ponadto podkreśla, że do osiągnięcia tych celów potrzebne jest wprowadzenie zaawansowanych praktyk i technik w zakresie

gospodarowania zasobami wodnymi i ich ochrony oraz nawadniania; apeluje do rządów państw Azji Środkowej o objęcie przewodnictwa w tym zakresie;

46. podkreśla, że brak energii (np. na ogrzewanie i elektryczność) pogarsza sytuację ludzi ubogich w krajach Azji Środkowej; wzywa UE, aby zgodnie ze zobowiązaniami w zakresie zmiany klimatu zwiększyła pomoc na rzecz wspierania rozwoju zrównoważonej polityki energetycznej, w tym poprzez wydajność energetyczną i wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii;
47. podkreśla, że kwestie związane z gospodarką wodną w regionie pozostają jednym z głównych źródeł napięć, które mogą prowadzić do konfliktów, i podkreśla wagę regionalnego podejścia mającego na celu ochronę wspólnych zasobów wodnych i prawidłowe zarządzanie nimi; w szczególności zwraca uwagę na to, że projekty w zakresie energii wodnej i zasobów wodnych w państwach położonych w górnym biegu rzeki, takich jak Kirgistan i Tadżykistan, doprowadziły do zwiększenia napięć regionalnych z krajami Azji Środkowej położonymi w dolnym biegu rzeki; w związku z tym apeluje do krajów tego regionu, które do tej pory tego nie zrobiły, o podpisanie i ratyfikowanie bez dalszej zwłoki konwencji z Espoo i konwencji z Aarhus oraz o zapewnienie większego udziału podmiotów lokalnych w procesie decyzyjnym;
48. podkreśla konieczność ustanowienia wiarygodnych, skutecznych i trwałych ram współpracy umożliwiających zarówno krajom położonym w dolnym, jak i górnym biegu rzek wspólne omawianie działań, jakie należy podjąć, by rozwiązać problemy związane z gospodarką wodną w regionie, oraz wspólne podejmowanie decyzji w tej dziedzinie;
49. pozytywnie ocenia większe zaangażowanie europejskich banków rozwoju w tym regionie, a w szczególności przedłużenie mandatu EBI w Azji Środkowej, który skupia się na kwestiach środowiska naturalnego i gospodarki wodnej; wzywa banki rozwoju do przestrzegania zasad ustalonych przez Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju poprzez zaprzestanie udzielania wsparcia przedsiębiorstwom będącym własnością państw, w których prawa człowieka są systematycznie łamane;
50. w kontekście regionalnych niedoborów wody wzywa UE do zwiększenia pomocy w zakresie gospodarki wodnej w ramach europejskiej inicjatywy w sprawie środowiska naturalnego i wody oraz do zbadania – jako sposobu na rozwiązanie problemu niedoborów energii w państwach górnego biegu rzeki – dodatkowych możliwości w zakresie energii słonecznej i energii wiatrowej, które na małą skalę mogłyby pomóc lokalnym społecznościom na obszarach wiejskich; uważa, że godne ubolewania jest to, iż do tej pory europejski projekt w zakresie gospodarki wodnej w dużej mierze skupia się na jakości wody, która jest ważna, ale mniej istotna dla sytuacji w Azji Środkowej niż kwestie wspólnego wykorzystywania i alokacji zasobów wodnych;
51. uważa, że doświadczenie Parlamentu w zarządzaniu transgranicznymi zasobami wodnymi, jak również jego obecne zaangażowanie w dwustronną współpracę związaną ze zintegrowanymi krajowymi planami w zakresie gospodarki wodnej oraz w wielostronną współpracę w ramach regionalnego projektu w dziedzinie gospodarki wodnej i Międzynarodowego Funduszu na rzecz Jeziora Aralskiego stwarzają Unii Europejskiej okazję do przejęcia roli mediatora mogącego ułatwiać wspólne korzystanie z zasobów wodnych przez kraje położone w dolnym i górnym biegu rzek (w tym również przez

północny Afganistan) oraz do wspierania tworzenia trwałego systemu gospodarki wodnej, opartego na współpracy i na międzynarodowym prawie w postaci traktatów, co jest zadaniem, którego nie chce lub nie jest w stanie zrealizować żaden inny podmiot międzynarodowy pomimo apeli zainteresowanych krajów;

Bezpieczeństwo/zarządzanie granicami

52. wyraża zadowolenie z obecnego stanu wdrożenia strefy wolnej od broni jądrowej w Azji Środkowej przez pięć republik Azji Środkowej; uważa, że traktat, zawierający wiążące zobowiązanie do rozbrojenia jądrowego państw, które wcześniej posiadały broń jądrową na swoim terytorium i których państwa sąsiadujące posiadają broń jądrową, ma duże znaczenie dla starań o stworzenie świata wolnego od broni jądrowej oraz jest wyraźnym przykładem współpracy przeciwko rozprzestrzenianiu tego rodzaju broni;
53. uznaje, że zaprzeczanie podstawowym prawom i możliwościom, wynikające z braku demokracji i praworządności, może doprowadzić do niebezpiecznej sytuacji;
54. potwierdza swoje poparcie dla działań służących zacieśnieniu współpracy regionalnej, ponieważ stanowią one jeden z głównych sposobów na uporanie się z licznymi transgranicznymi problemami tych krajów związanymi z bezpieczeństwem, zarządzaniem zasobami, kwestiami etnicznymi, ze środowiskiem i rozwojem oraz walką z terroryzmem i brutalnym ekstremizmem religijnym; popiera kontynuację i pogłębianie programu zarządzania granicami w Azji Środkowej oraz programu antynarkotykowego dla Azji Środkowej;
55. podkreśla, że źródłem finansowania tych dwóch programów nie jest instrument na rzecz stabilności, lecz instrument finansowania współpracy na rzecz rozwoju; wskazuje, że logiczne będzie finansowanie tych programów w ramach instrumentu na rzecz stabilności, ponieważ został on zaprojektowany tak, aby w sposób elastyczny reagować na krótkotrwałe kryzysy przy jednoczesnym prowadzeniu prac nad długoterminowymi ponadregionalnymi wyzwaniami związanymi z bezpieczeństwem;
56. podkreśla, że bezpieczeństwo regionu leży w interesie zarówno UE, jak i pozostałych zainteresowanych podmiotów, mianowicie Federacji Rosyjskiej, Chin i USA, które są zaniepokojone coraz większym brakiem stabilności i radykalizacją w regionie, a także nieszczelnością granicy z Afganistanem i związanym z tym przemytem narkotyków;
57. odnotowuje przystąpienie Kazachstanu do unii celnej z Rosją i Białorusią i ma nadzieję, że w wyniku jej rozwoju nie powstaną przeszkody dla współpracy regionalnej ani też nie zostanie zahamowany rozwój dwustronnych stosunków z UE;
58. podkreśla, że strukturalne uwzględnienie Afganistanu we współpracy sektorowej, szczególnie dotyczącej bezpieczeństwa i zarządzania granicami, bezpieczeństwa ludzkiego i gospodarki wodnej, jest decydujące dla zagwarantowania stabilności i bezpieczeństwa w regionie; apeluje o zacieśnienie transgranicznej współpracy z Afganistanem i podkreśla potrzebę spójności podejścia UE do kwestii Afganistanu oraz strategii wobec Azji Środkowej, zwłaszcza w związku z działaniami i programami z zakresu transportu, energii, handlu i rozwoju;

59. apeluje do UE o koncentrację udzielanej przez siebie pomocy na walce z handlem narkotykami i ludźmi, tj. na kwestiach, które należą do głównych źródeł niestabilności w Azji Środkowej i które mogą stanowić przedmiot działań UE; z niepokojem zauważa nasilanie się tego problemu w całym regionie i apeluje do UE o sugerowanie i propagowanie transgranicznych działań; popiera organizację forów na rzecz zwalczania przestępczości narkotykowej w Azji Środkowej;
60. jest zaniepokojony podwójnym problemem szerzenia się poglądów i ruchów fundamentalistycznych pod wpływem Afganistanu, ale również jako reakcji na problematyczną sytuację w zakresie praw człowieka i demokracji w regionie; zauważa, że walka z terroryzmem jest istotnym elementem strategii UE wobec Azji Środkowej;
61. apeluje o umieszczenie tematu wsparcia reformy sektora bezpieczeństwa (SSR) w państwach Azji Środkowej w programach spotkań z przywódcami tych państw i wzywa do zbadania tych obszarów reformy sektora bezpieczeństwa, których, poza istniejącymi przedsięwzięciami dotyczącymi praworządności i zarządzania granicami, mogłaby dotyczyć pomoc dla regionu;
62. podkreśla potrzebę swobodnego działania misji OBWE i ONZ w państwach Azji Środkowej ze względu na zasadnicze znaczenie, jakie organizacje te mają dla udzielania pomocy niezbędnej do przeprowadzenia reformy sektora bezpieczeństwa;

* * *

63. podkreśla, że w następnych punktach poświęconych poszczególnym krajom zawarto szereg ważnych i pilnych kwestii, lecz nie stanowią one całościowej analizy każdego państwa;

Kazachstan

64. apeluje do wysokiej przedstawiciel/wiceprzewodniczącej Komisji o dalsze wywieranie nacisku na władze Kazachstanu, by w całości spełniły obietnice i doprowadziły do poprawy sytuacji w kwestii organizacji wyborów i wolności mediów, co zapowiedziały przed objęciem przez Kazachstan przewodnictwa w OBWE w 2010 r., zgodnie z podstawowymi zobowiązaniami państw należących do OBWE oraz w oparciu o krajowy plan na rzecz praw człowieka przyjęty przez rząd Kazachstanu w 2009 r.;
65. apeluje do władz kazachskich o wypełnienie międzynarodowych obowiązków i zobowiązań, również tych podjętych w ramach wymiaru ludzkiego OBWE;
66. z zadowoleniem przyjmuje dążenie Kazachstanu do zacieśnienia i umocnienia stosunków z UE, jak również niedawne rozpoczęcie negocjacji w sprawie nowej i bardziej szczegółowej umowy o partnerstwie i współpracy między UE a Kazachstanem; podkreśla też, że współpracy gospodarczej musi towarzyszyć współpraca polityczna oraz że współpraca gospodarcza musi opierać się na politycznej woli wcielania w życie i przestrzegania wspólnych wartości; w tym kontekście oczekuje wymiernych postępów w zakresie wolności mediów, wolności wypowiedzi, wolności zrzeszania się i zgromadzeń, a także lepszej organizacji procesu wyborczego w ramach zbliżających się wyborów parlamentarnych w 2012 r.;

67. ubolewa nad niedawnym przesunięciem nadzoru nad obiektami więziennymi z zakresu kompetencji ministerstwa sprawiedliwości do kompetencji ministerstwa spraw wewnętrznych i apeluje do rządu Kazachstanu o zintensyfikowanie środków zapobiegawczych i zaradczych w stosunku do zjawiska tortur oraz niehumanitarnego, okrutnego i poniżającego traktowania;
68. zachęca Kazachstan, aby zademonstrował swoje ponowne zaangażowanie w Inicjatywę Przejrzystości w Branżach Wydobyczych (EITI) poprzez usunięcie wszelkich prawnych i regulacyjnych przeszkód uniemożliwiających skuteczne wdrożenie tej inicjatywy;

Kirgistan

69. gratuluje Kirgistanowi wysiłków na rzecz realizacji reform demokratycznych i przejścia na system rzeczywiście wielopartyjny; ma nadzieję, że podczas organizacji nadchodzących wyborów prezydenckich zaplanowanych na 2011 r. zostanie osiągnięty dalszy postęp; zwraca uwagę, że aby stworzyć w pełni sprawny urząd demokratyczny, należy podejmować nieustanne działania, i zauważa, że Kirgistan jest jednym z krajów pilotażowych europejskiego programu wspierania demokracji, w związku z tym wzywa UE do udzielenia Kirgistanowi wsparcia w dziedzinie budowania instytucji, konsolidacji praktyk demokratycznych, walki z korupcją i ścigania przestępczości zorganizowanej w kirgiskiej administracji;
70. z zadowoleniem przyjmuje decyzję kirgiskiego rządu o utworzeniu specjalnej komisji ds. wdrożenia i monitorowania zaleceń niezależnej międzynarodowej komisji śledczej zajmującej się wydarzeniami, które miały miejsce w południowym Kirgistanie w czerwcu 2010 r., a także wzywa kirgiskie władze do podjęcia działań niezbędnych do rozładowania napięć na tle etnicznym, zmniejszenia skali nacjonalizmu etnicznego i ustabilizowania sytuacji oraz apeluje o promowanie dialogu międzykulturowego, przestrzeganie praw mniejszości i zwalczanie wszelkich form dyskryminacji, między innymi poprzez wprowadzanie rzeczywistych reform sądownictwa i policji jako decydujących dla zapobiegania naruszaniu praw człowieka, np. poprzez tortury i inne formy nadużycia władzy przez organy ścigania; apeluje do UE o opracowanie i wdrożenie wraz z kirgiskimi władzami i organizacjami pozarządowymi unijnych programów wsparcia mających na celu zapobieganie konfliktom, pojednanie i zwalczanie bezkarności;

Tadżykistan

71. jest zaniepokojony nieskutecznością pomocy UE na rzecz rozwoju udzielanej Tadżykistanowi, wynikającą z wysokiego stopnia korupcji w tym kraju, wpływem zorganizowanej przestępczości na sprawowanie rządów oraz groźbą rozdrobnienia regionalnego, do którego mogą doprowadzić skrajne warunki gospodarcze i społeczne; apeluje zatem o przyjęcie innego podejścia opartego na bezpieczeństwie obywateli i realizowanie go za pośrednictwem alternatywnych kanałów pomocy;
72. z niepokojem przyjmuje zgłaszane przypadki tortur w aresztach i ciągły brak dostępu obserwatorów społeczeństwa obywatelskiego do aresztów śledczych; apeluje, aby MKCK i międzynarodowi obserwatorzy otrzymali dostęp do zakładów karnych w celu zwiększenia przejrzystości i nadzoru;

73. zaleca w związku z tym, aby rząd tadżycki obrał za cel osiągnięcie w wyżej wymienionych obszarach postępów prowadzących do znacznej i trwałej poprawy pozycji kraju w zakresie przejrzystości, sprawowania rządów i innych istotnych wskaźników opracowanych przez organizacje międzynarodowe; apeluje o określanie przez organy państwowe surowych warunków uzyskania pomocy UE;
74. wzywa UE, aby odwołując się do analiz wykonalności, ekspertyz technicznych, a w razie konieczności odpowiednich pożyczek EBI, wspierała i ułatwiała rozwój mniejszych elektrowni wodnych rozmieszczanych wzdłuż rzek oraz rozwój alternatywnej energii ze źródeł odnawialnych;

Turkmenistan

75. z zadowoleniem przyjmuje ustawy przyjęte w dziedzinie polityki, gospodarki, spraw społecznych i oświaty, podkreśla jednak, że muszą one zostać poparte szeroko zakrojonymi działaniami wdrożeniowymi; apeluje w związku z tym do Rady i wysokiej przedstawiciel/wiceprzewodniczącej Komisji o zachęcanie władz Turkmenistanu do wdrożenia nowego ustawodawstwa w całości oraz do aktywniejszej współpracy z organizacjami międzynarodowymi i regionalnymi;
76. domaga się całkowitego spełnienia warunków określonych przez Parlament Europejski w lutym 2008 r., tj. w szczególności zapewnienia Międzynarodowemu Komitetowi Czerwonego Krzyża swobodnego i nieskrępowanego dostępu, uwolnienia wszystkich więźniów politycznych i więźniów sumienia, zniesienia wszelkich administracyjnych utrudnień w podróżowaniu oraz umożliwienia organizacjom pozarządowym prowadzenia działalności na terenie kraju; uważa, że warunki te muszą zostać spełnione, aby można było uznać, że Turkmenistan stosuje się do międzynarodowych standardów, które ratyfikował;
77. jest szczególnie zaniepokojony faktem, że obecne władze systematycznie stosują politykę represji skierowaną wobec wszystkich form opozycji, niezależnych organizacji pozarządowych, obrońców praw człowieka; szczególnie ubolewa, że dialog ze społeczeństwem obywatelskim w Turkmenistanie okazał się niemożliwy;

Uzbekistan

78. odnotowuje wnioski Rady z października 2009 r., które oznaczały zniesienie wszelkich sankcji wobec Uzbekistanu i potwierdziły chęć zacieśnienia przez UE stosunków z tym państwem we wszystkich dziedzinach; przypomina, że stopień zaangażowania zależy od postępów, jakie Uzbekistan poczyni w zakresie praw człowieka, demokratyzacji, praworządności i zwalczania handlu narkotykami, a także oczekuje, że ESDZ i Rada opracują politykę określającą kluczowe, warunkowe i spójne zaangażowanie UE w kontakty z Uzbekistanem;
79. ponownie wyraża zaniepokojenie w związku ze zgłoszeniami ciągłych przypadków przymusowej pracy dzieci, szczególnie w rolnictwie; dostrzega zaniepokojenie Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP), przedstawicieli pracowników, pracodawców i organizacji pozarządowych w związku z wciąż obecną w uzbeckim sektorze przetwórstwa bawełny i usankcjonowaną przez państwo przymusową pracą dzieci; apeluje

do władz uzbeckich, aby rozpoczęły współpracę z MOP, przyznały jej nieograniczoną możliwość monitorowania zbiorów bawełny oraz opracowały, wdrożyły i monitorowały skuteczną politykę zmierzającą do wyeliminowania na zawsze przymusowej pracy dzieci; wzywa UE do wspierania rządu Uzbekistanu w jego działaniach w tym zakresie;

80. jest zaniepokojony niedawną decyzją władz Uzbekistanu o zamknięciu biura organizacji Human Rights Watch w Taszkencie, przypomina władzom o ich zobowiązaniach wobec OBWE i apeluje do nich o umożliwienie krajowym i międzynarodowym organizacjom pozarządowym oraz obserwatorom nieskrępowanego dostępu i możliwości prowadzenia działalności w całym kraju;

*

* *

81. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, ESDZ, specjalnemu przedstawicielowi Unii Europejskiej w Azji Środkowej, a także rządowi i parlamentom Kazachstanu, Kirgistanu, Tadżykistanu, Turkmenistanu i Uzbekistanu.

UZASADNIENIE

Azja Środkowa ma dla Europy dobrze znane, lecz często niedoceniane znaczenie strategiczne. Opracowanie w roku 2007 unijnej strategii na rzecz tego regionu świadczy o poczuciu świadomości i woli stworzenia ogólnego ustrukturyzowanego podejścia.

W ciągu czterech lat realizacji strategii wiele osiągnięto. UE uruchomiła ważne inicjatywy i programy, żeby wesprzeć priorytety określone w początkowym dokumencie: właściwe zarządzanie, praworządność, prawa człowieka i demokratyzacja; edukacja i szkolenia, rozwój gospodarczy, handel i inwestycje; transport i energia; zrównoważenie środowiskowe i gospodarka wodna; walka z zagrożeniami i wspólne wyzwania; dialog międzykulturowy.

UE zacieśniła i lepiej zorganizowała stosunki z pięcioma krajami, a spotkania przedstawicieli wysokiego szczebla z Europy i Azji Środkowej stały się częste i regularne. UE ustanowiła zwyczaj prowadzenia regularnych dwustronnych rozmów w sprawie praw człowieka oraz krajowych strategii na rzecz wody. Państwa członkowskie odgrywają bezpośrednią rolę w realizacji strategii UE, banki europejskie (EBI, EBOR) obejmują już swoim zasięgiem ten region, a niedawno stworzono instrument służący ułatwianiu inwestycji w Azji Środkowej.

Od roku 2007 na świecie nastąpiły jednakże duże zmiany. W kontekście światowego kryzysu gospodarczego i społecznego w krajach arabskich kolejno wybuchają rewolucje. Koalicja międzynarodowa zaczyna wycofywać się z Afganistanu, nie wiedząc, jaki będzie wynik wojny po dziesięciu latach zaangażowania militarnego. Na mocy traktatu z Lizbony Unia Europejska wyposażyła się w instrumenty spójnej polityki zewnętrznej, a także w służbę działań zewnętrznych zapewniającą jej wdrożenie. W Azji Środkowej miały miejsce ważne wydarzenia, często tragiczne, jak konflikty etniczne w Osz w czerwcu 2010 r., i w tym regionie nastąpił nowy podział geostrategiczny. Wszystko to skłania nas do zastanowienia się nad naszą polityką wobec Azji Środkowej, do przeanalizowania tego, co zostało osiągnięte oraz do zasugerowania nowego podejścia, żeby dostosować działania do specyfiki regionu stojącego wobec wielu zagrożeń, które mogą mieć wpływ na Europę.

Pomimo niewątpliwych osiągnięć ograniczenia europejskiej strategii wobec Azji Środkowej są dzisiaj oczywiste. Unii nie udaje się pogodzić różnorodnych celów, wartości i interesów w skutecznych, dostosowanych do lokalnych realiów programach.

Skutki tych przedsięwzięć są trudne do zmierzenia, a Unii brak widoczności w Azji Środkowej. Posiada ona jedynie 3 przedstawicielstwa i ma trudności z otwarciem kolejnych w dwóch innych krajach. W ten sposób brak jest również personelu na miejscu, a jej projekty najczęściej są realizowane przez inne organizacje międzynarodowe.

Skromne środki finansowe¹, jakie Unia przeznacza dla Azji Środkowej, świadczą o niewystarczającym zainteresowaniu okazywanym temu regionowi, ale także o ograniczonej zdolności absorpcyjnej krajów docelowych. Jedna trzecia pomocy jest przeznaczona na wspieranie współpracy regionalnej, lecz z powodu napięć między krajami występują trudności z realizacją tego zasadniczego aspektu programu. W związku z tym istnieje ryzyko,

---

¹ W ramach instrumentu finansowania współpracy na rzecz rozwoju przyznano 321 mln € na realizację strategii w latach 2011-2013, a zatem 20 mln € rocznie na dany kraj.

że kwoty te mogą zostać przeznaczone na projekty dwustronne, a nawet dla innych regionów świata.

We wspólnym sprawozdaniu oceniającym Rady i Komisji z 2010 r. mówi się o konieczności ulepszeń, ale wciąż nie określa się konkretnych działań do podjęcia.

Naszym zdaniem UE musi dokonać ponownej dogłębnej oceny strategii i zwiększyć swoje zaangażowanie, koncentrując się na celach i działaniach, które w największym stopniu mogą przyczynić się do podjęcia najpilniejszych wyzwań: prawa człowieka i praworządność; woda i energia; bezpieczeństwo regionalne.

Zdaniem sprawozdawczynie filarami nowego podejścia UE do tego regionu muszą być bezpieczeństwo ludzi i prawdziwa współpraca regionalna.

UE musi dokonać w stosunku do Azji Środkowej takich samych dogłębnych zmian, jakich dokonała w stosunku do bezpośrednich sąsiadów. Troska o etykę w jednej części świata, a brak reakcji na pogwałcenie wyznawanych przez UE wartości gdzie indziej to ryzyko utraty przez nią wiarygodności. Wszystkie europejskie działania czy inicjatywy muszą mieć jako wątek przewodni wspieranie praw człowieka i praworządności.

W Azji Środkowej rządy nadal zapewniają stabilność reżimów władzy jednostki metodami represyjnymi, nie prezentując jednocześnie perspektyw długoterminowego bezpieczeństwa dla społeczeństw. UE i jej zachodni partnerzy przez długi czas mieli tendencję do uważania tej stabilności samej w sobie za cenną i świadomie ignorowali jej nietrwały charakter i koszt dla ludzi.

Unia nie może dłużej kroczyć tą drogą. Stabilność oparta na represji jest krótkoterminowa. Szybkość rozprzestrzeniania się konfliktów etnicznych w ubiegłym roku pokazuje, że wybuch może nastąpić w jakimkolwiek kraju w tym regionie w każdym momencie. UE musi być w stanie zareagować na próżnię polityczną, jaka może powstać po zmianach w wyniku konfliktów etnicznych i regionalnych.

Pilnie należy zmienić postępowanie polegające na popieraniu stabilności istniejących reżimów w imię różnorodnych interesów, takich jak odległa ewentualność zróżnicowania naszych źródeł zaopatrzenia w gaz czy też zakładanie baz wojskowych, żeby zaopatrywać siły europejskie w Afganistanie. Finansowe wsparcie UE dla parlamentu w Uzbekistanie, który nie jest demokratycznie wybraną instytucją, czy przyznanie fundacji dobroczynnej kontrolowanej przez rząd tego kraju pomocy przeznaczonej dla organizacji pozarządowych to z pewnością tylko niektóre, ale symptomatyczne przykłady. Tego rodzaju przymykanie oczu nie może dłużej mieć miejsca.

Nie jest naszym zamiarem sugerowanie rezygnacji UE z jej zobowiązań. Wprost przeciwnie, najwyższy czas zaangażować się do działania w Azji Środkowej, ale w oparciu o nowe metody.

Bezpieczeństwo ludzi

Musimy wytłumaczyć naszym partnerom, czym różni się nasze pojmowanie bezpieczeństwa

i stabilności od ich rozumienia tych kwestii. UE ma obowiązek zachować krytycyzm wobec rządów, które naruszają podstawowe prawa swoich obywateli w imię bezpieczeństwa narodowego, wyjaśniając im, że właśnie takie działania prowadzą do ekstremizmu i radykalizacji. Warunkowanie musi znaleźć się w centrum naszej polityki, a my musimy stosować zasadę „różnicowania” i „więcej za więcej”.

Pojęcie bezpieczeństwa ludzi może dostarczyć UE zarazem solidnych ram konceptualnych, jak i większej legitymacji i skuteczności w jej działaniach politycznych. Ich ideą przewodnią musi być wspieranie bezpieczeństwa przez zaspokajanie konkretnych codziennych potrzeb ludności. Należy położyć większy nacisk na projekty realizowane wspólnie z lokalnymi osobami odpowiedzialnymi i społeczeństwem obywatelskim, przynajmniej tam, gdzie spełnione są podstawowe warunki dla tych działań.

Współpraca UE z każdym z tych krajów wymaga zróżnicowanego dwustronnego podejścia, dostosowanego do wniosków i potrzeb poszczególnych krajów: kraje bogate w węglowodory, Kazachstan i Turkmenistan, potrzebują bardziej wsparcia technicznego dla właściwej realizacji reform niż pomocy na rzecz rozwoju. Natomiast Kirgistan i Tadżykistan, kraje bardzo ubogie i niestabilne, oczywiście potrzebują bezpośredniej pomocy finansowej, pod warunkiem możliwości przejrzystego kontrolowania jej wykorzystania, ale bardziej potrzebują pomocy ukierunkowanej na środowiska wiejskie, szkolnictwo podstawowe i średnie, reformę i umocnienie wymiaru sprawiedliwości.

Wiele zależy oczywiście od stopnia otwarcia danego kraju. W razie potrzeby UE mogłaby dostosowywać swoje podejście, ale zawsze opierać działania na celach, jakimi są bezpieczeństwo ludzi i zrównoważony rozwój.

Wiele obecnych działań UE można włączyć do tych nowych ram, zwłaszcza pomoc humanitarną i pomoc na rzecz rozwoju, a także udział UE w misji policyjnej OBWE w Osz – oceniwszy krytycznie jej rzeczywistą skuteczność w stosunku do potrzeb ludności – oraz programy skierowane do sił porządkowych i wymiaru sprawiedliwości.

Współpraca regionalna

Nacisk, jaki UE kładzie na wspieranie podejścia regionalnego, jest całkowicie uzasadniony. Niezbędna współpraca między pięcioma krajami regionu nie funkcjonuje z powodu wzajemnej nieufności i częstego braku porozumienia. Kwestie bezpieczeństwa, rozwoju i ochrony środowiska wymagają ścisłej współpracy UE z każdym z tych krajów, ale nie będzie można ich rozwiązać, jeżeli one same nie będą przejawiać woli współpracy między sobą.

Istnieje wiele czynników destabilizacji: zorganizowana przestępczość, handel narkotykami, materiałami radioaktywnymi czy ludźmi, terroryzm, klęski żywiołowe i katastrofy środowiskowe, niepewny wynik wojny w Afganistanie. Przenikanie uzbrojonych grup z Afganistanu nie zakończy się szybko, biorąc pod uwagę nieszczelność granic. Napięta jest sytuacja wewnątrz regionu między krajami położonymi w górnym i dolnym biegu rzek z powodu podziału i kontroli zasobów wodnych. Jako środka nacisku używa się często również zamykania granic czy zawieszania handlu. Niektóre granice są kwestionowane i coraz częściej zdarzają się potyczki między poszczególnymi społecznościami. W krajach

najuboższych do kryzysów gospodarczych i żywnościowych dołączają się napięcia regionalne lub etniczne i brak poczucia bezpieczeństwa spowodowany powszechną korupcją i nieobecnością praworządności.

Ponadto stwierdza się powstawanie nowych przeszkód o charakterze ekonomicznym: unia celna między Rosją, Białorusią i Kazachstanem stwarza obawę nowych barier w handlu z sąsiadami. Powoduje zainteresowanie niektórych krajów, podczas gdy inne pozostają wierne polityce izolacjonizmu.

Zmiany klimatu mają poważne skutki, tym bardziej że liczba ludności, skupionej na niewielkiej części terytorium nadającej się do zamieszkania, stale rośnie. Zniknęło 40% lodowców, a monokultura bawełny, opierająca się na przestarzałym systemie nawadniania, marnuje znaczną część dostępnej wody. Zniknięcie Jeziora Aralskiego i pustynnienie spowodowane masowym zawracaniem rzek wykorzystywanych do nawadniania ma wpływ na życie setek tysięcy osób. Odpady radioaktywne i chemiczne z dawnych zakładów radzieckich w dolinie Fergany są porzucone w pobliżu rzek i ludności. Odprowadzanie ścieków przemysłowych i eksploatacja gazu i ropy naftowej off-shore, w niewielkim stopniu przestrzegająca norm środowiskowych, są odpowiedzialne za niszczenie dzikiej fauny i zasobów rybnych w Morzu Kaspijskim.

UE musi więc pośredniczyć lub ułatwiać. Ma w tym celu atuty takie jak neutralność, której nie mają wielcy sąsiedzi, doświadczenie nabyte przy własnej integracji oraz kompetencje techniczne. Może wyciągnąć wnioski z realizacji swoich programów regionalnych (BOMCA – kontrola graniczna, CADAP – walka z handlem narkotykami, europejskiej inicjatywy na rzecz wody, inicjatywa na rzecz praworządności itd.).

Poza współpracą z tymi państwami członkowskimi, które są zaangażowane w Azji Środkowej (bardziej skuteczną i znaczącą niż gdzie indziej na świecie, co należy podkreślić), i innymi dużymi donatorami UE powinna zacieśnić także współpracę z dużymi krajami sąsiedzkimi tego regionu, z pewnością z Rosją, ale również z Chinami, Indiami i Pakistanem.

Proponujemy też utworzenie regionalnego forum międzyparlamentarnego, które UE mogłaby za pośrednictwem PE zaproponować parlamentom pięciu krajów. W ten sposób posłowie europejscy mogliby dzielić się doświadczeniami ze swoimi odpowiednikami, a nawet zachęcać ich do nawiązywania wzajemnych kontaktów, obecnie prawie nieistniejących.

23.9.2011

OPINIA KOMISJI ROZWOJU

dla Komisji Spraw Zagranicznych

w sprawie postępów w realizacji strategii UE wobec Azji Środkowej
(2011/2008(INI))

Sprawozdawca komisji opiniodawczej: Norbert Neuser

WSKAZÓWKI

Komisja Rozwoju zwraca się do Komisji Spraw Zagranicznych, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. zwraca uwagę na fakt, że strategia UE wobec Azji Środkowej określa siedem priorytetów, lecz zapewnia niski poziom zasobów; w związku z tym zauważa, że środki pomocowe UE są zbyt ograniczone, aby umożliwić UE wpływ na wszystkie dziedziny polityki; wzywa UE do opracowania wspólnej wizji oraz do lepszego określenia i sformułowania swoich priorytetów; zaznacza, że współpraca na rzecz rozwoju z państwami Azji Środkowej może być owocna tylko pod warunkiem przestrzegania przez te państwa międzynarodowych norm dotyczących demokracji, sprawowania rządów, praworządności i praw człowieka; zaznacza także, że unijna współpraca na rzecz rozwoju nie może podlegać interesom gospodarczym, energetycznym, bądź bezpieczeństwa;
2. wzywa Komisję do wyraźnego zintegrowania, albo przynajmniej do pogodzenia jej normatywnych, technicznych i szczegółowych programów w Azji Środkowej; przypomina również o zobowiązaniach dotyczących spójności polityki na rzecz rozwoju zawartych w artykule 208 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;
3. zauważa, że w dziedzinie polityki energetycznej UE zawarła protokół ustaleń z Turkmenistanem, w którym przewidziano zakup gazu; podkreśla jednak, że Turkmenistan nie jest jeszcze członkiem Inicjatywy Przejrzystości w Branżach Wydobywczych (EITI); podkreśla jeszcze raz potrzebę promowania większej przejrzystości w odniesieniu do dochodów pozyskiwanych z zasobów naturalnych; w związku z tym wzywa UE do popierania członkostwa Turkmenistanu w EITI w ramach dialogu na temat polityki energetycznej, aby uwzględnić aspekty dobrego sprawowania

rządów w programach UE w zakresie energii;

4. podkreśla wagę umacniania współpracy regionalnej, szczególnie w takich dziedzinach, jak walka z terroryzmem i ekstremizmem, walka z handlem ludźmi i gospodarka wodna; jest zdania, że ograniczone wyniki państw Azji Środkowej w zakresie sprawowania rządów i współpracy regionalnej są istotnymi powodami niekorzystnej sytuacji politycznej, społecznej i gospodarczej oraz niewielkich osiągnięć w ramach współpracy na rzecz rozwoju w tych krajach; w związku z tym wzywa Komisję do udzielenia państwom Azji Środkowej pomocy technicznej, dzielenia się umiejętnościami i pośredniczenia w pobudzaniu dialogu celem poprawy poziomu sprawowania rządów i usprawnienia współpracy regionalnej między nimi; apeluje do Komisji o nadzorowanie tego procesu na bieżąco;
5. wyraża wątpliwości co do wykorzystania wsparcia budżetowego w Kirgistanie i Tadżykistanie, szczególnie ze względu na szerzącą się tam korupcję; wzywa Komisję do przedstawienia sprawozdania w sprawie wykorzystania wsparcia budżetowego w tych krajach;
6. zwraca się do Komisji o przyjęcie zróżnicowanego podejścia do współpracy na rzecz rozwoju z państwami Azji Środkowej, zważywszy na zróżnicowaną sytuację polityczną, gospodarczą i społeczną oraz różny stopień zainteresowania współpracą z UE;
7. zwraca uwagę, że wdrażanie strategii można usprawnić z jednej strony poprzez wzmocnioną koordynację wewnątrz UE, a z drugiej strony poprzez zwiększenie zaangażowania innych międzynarodowych darczyńców i podmiotów regionalnych;
8. sugeruje usprawnienie regionalnego podejścia poprzez relacje z Chinami i Rosją, ponieważ są one głównymi podmiotami gospodarczymi w regionie; jest zdania, że podejście do kwestii energii pochodzącej z paliw kopalnych powinno być powiązane z programami UE w Kaukazie i regionie Morza Czarnego oraz z Turcją;
9. proponuje, aby inicjatywa na rzecz edukacji szerzej obejmowała potrzeby rozwojowe krajów Azji Środkowej i pomagała im w rozwoju odpowiedniej infrastruktury dla nowoczesnych systemów edukacji;
10. wzywa Komisję do surowego przestrzegania podziału na programy i działania kwalifikujące się do finansowania w ramach instrumentu finansowania współpracy na rzecz rozwoju oraz programy i działania finansowane z innych instrumentów finansowych, takich jak Instrument na rzecz Stabilności lub europejska inicjatywa na rzecz demokracji i praw człowieka, zwłaszcza jeśli chodzi o zarządzanie granicami i walkę z przestępczością zorganizowaną, skuteczniejsze stosowanie zasady praworządności i ochronę praw człowieka;
11. ponownie podkreśla znaczenie uwzględniania krajów charakteryzujących się średnimi dochodami, takich jak kraje Azji Środkowej, w kontekście ogólnej polityki UE w zakresie rozwoju oraz wysiłków zmierzających do osiągnięcia milenijnych celów rozwoju (MCR), ponieważ wysiłki na rzecz rozwoju – zwłaszcza w kontekście cięć pomocy rozwojowej wynikających z ogólnoświatowego kryzysu finansowego i gospodarczego – skupiają się często na krajach najsłabiej rozwiniętych, zaniebując tym samym region Azji Środkowej;

12. podkreśla, że programy zorientowane na bezpieczeństwo w ramach programu BOMCA (kontrola graniczna) i CADAP (walka z handlem narkotykami) nie są finansowane w ramach instrumentu na rzecz stabilności, ale w ramach instrumentu finansowania współpracy na rzecz rozwoju; wskazuje, że logiczne będzie finansowanie tych programów w ramach instrumentu na rzecz stabilności, ponieważ został on zaprojektowany tak, aby elastycznie reagować na krótkoterminowe kryzysy podczas pracy nad długoterminowymi ponadregionalnymi wyzwaniami związanymi z bezpieczeństwem;
13. wzywa Komisję do wspierania regionalnych inicjatyw w zakresie zarządzania granicami oraz do stworzenia synergii z podobnymi programami w Afganistanie;
14. w kontekście regionalnych niedoborów wody wzywa UE do zwiększenia pomocy w zakresie gospodarki wodnej w ramach europejskiej inicjatywy w sprawie środowiska naturalnego i wody oraz do zbadania – jako sposobu na rozwiązanie problemu niedoborów energii w państwach górnego biegu rzeki – dodatkowych możliwości w zakresie energii słonecznej i energii wiatrowej, które na małą skalę mogłyby pomóc lokalnym społecznościom na obszarach wiejskich; uważa, że godne ubolewania jest to, iż do tej pory europejski projekt w zakresie gospodarki wodnej w dużej mierze skupia się na jakości wody, która jest ważna, ale mniej istotna dla sytuacji w Azji Środkowej niż kwestie podziału i alokacji zasobów wodnych; w szczególności zwraca uwagę na to, że projekty w zakresie energii wodnej i zasobów wodnych w państwach położonych w górnym biegu rzeki, takich jak Kirgistan i Tadżykistan, doprowadziły do zwiększenia napięć regionalnych z krajami Azji Środkowej położonymi w dolnym biegu rzeki; wskazuje, że UE ma duże doświadczenie w zakresie prawa międzynarodowego dotyczącego zasobów wodnych i że powinna wspierać tworzenie trwałego systemu w zakresie zarządzania wodą, opartego na współpracy i na międzynarodowym prawie w postaci traktatów;
15. podkreśla, że brak energii (np. na ogrzewanie i elektryczność) pogarsza sytuację ludzi ubogich w krajach Azji Środkowej; wzywa UE, aby zgodnie ze zobowiązaniami w zakresie zmiany klimatu zwiększyła pomoc na rzecz wspierania rozwoju zrównoważonej polityki energetycznej, w tym poprzez wydajność energetyczną i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii;
16. wyraża ubolewanie, że zwiększenie obecności UE w regionie przekłada się w praktyce na nieliczne pozytywne zmiany w dziedzinie demokracji, praw człowieka, dobrego sprawowania rządów i praworządności; jest zdania, że organizacje społeczeństwa obywatelskiego powinny pomagać w określaniu priorytetów, jak również w zapewnianiu lepszego sprawowania rządów i skutecznej współpracy na rzecz rozwoju; wzywa zatem Komisję i państwa Azji Środkowej do usunięcia wszystkich zbędnych politycznych i administracyjnych przeszkód w skutecznym udziale tych państw we współpracy na rzecz rozwoju; wzywa również Komisję do wzmocnienia programów na rzecz dialogu międzykulturowego i kontaktów międzyludzkich, gdyż ten siódmy priorytet strategii nie został w pełni zbadany podczas merytorycznych spotkań lub projektów, których koszty mogłyby być ograniczone dzięki dobremu zarządzaniu;
17. ubolewa nad tym, że strategia nie ma wsparcia ze strony władz lokalnych krajów Azji Środkowej; zachęca Komisję i państwa Azji Środkowej do umocnienia władz lokalnych

poprzez wspieranie większego zaangażowania tych szczebli administracji we współpracę na rzecz rozwoju oraz w podejmowanie decyzji politycznych i gospodarczych.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO

Data przyjęcia	22.9.2011
Wynik głosowania końcowego	+ : 21 - : 0 0 : 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Thijs Berman, Michael Cashman, Corina Crețu, Véronique De Keyser, Charles Goerens, Catherine Grèze, András Gyürk, Filip Kaczmarek, Franziska Keller, Bill Newton Dunn, Maurice Ponga, Birgit Schnieber-Jastram, Michèle Striffler, Alf Svensson, Eleni Theoharous
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Santiago Fisas Ayxela, Martin Kastler, Cristian Dan Preda, Judith Sargentini
Zastępca(y) (art. 187 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	María Irigoyen Pérez, Wolfgang Kreissl-Dörfler

22.9.2011

OPINIA KOMISJI HANDLU MIĘDZYNARODOWEGO

dla Komisji Spraw Zagranicznych

w sprawie postępów w realizacji strategii UE wobec Azji Środkowej
(2011/2008(INI))

Sprawozdawca komisji opiniodawczej: Niccolò Rinaldi

WSKAZÓWKI

Komisja Handlu Międzynarodowego zwraca się do Komisji Spraw Zagranicznych, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. dostrzega ograniczony zakres stosunków handlowych między UE i Azją Środkową, lecz zwraca uwagę na znaczenie umacniania tych relacji i oczekuje, że zarówno UE, jak i kraje Azji Środkowej będą w pełni wykorzystywały potencjał, jaki oferuje partnerstwo;
2. popiera wnioski określone w sporządzonej przez OECD w styczniu 2011 r. prognozie konkurencyjności Azji Środkowej i wyraża szczególne zaniepokojenie w odniesieniu do sytuacji związanej z prawami człowieka i prawem pracy oraz braku wsparcia dla społeczeństwa obywatelskiego krajów Azji Środkowej, a także w związku z systemem edukacji, MŚP, reformami własności ziemskiej oraz regionalnymi strategiami inwestycyjnymi, które potrzebują większego zróżnicowania gospodarczego i które obecnie koncentrują się na sektorze energetycznym i górnictwie;
3. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że handel UE z Azją Środkową (szczególnie wywóz z UE) znacznie wzrósł od 2000 r. (+156%) w porównaniu z handlem Rosji z tym regionem (+82%), ale ostrzega przed popadaniem w samozadowolenie, jako że handel Chin z Azją Środkową wzrósł w tym samym okresie o 750%;
4. nalega na potrzebę podejmowania dalszych wysiłków na rzecz demokratyzacji i modernizacji systemu politycznego i zachęca każde państwo do zaangażowania na rzecz przemian i reform; wzywa do rozwoju i dwustronnej współpracy w zakresie praw człowieka, zróżnicowania gospodarczego, rozwoju zrównoważonego sektora energetycznego i poprawy połączeń przesyłowych łączących zasoby kaspjskie

z europejskim rynkiem;

5. wzywa do dalszych wysiłków zmierzających do modernizacji sektora edukacji publicznej, aby był on darmowy i dostępny dla wszystkich, w tym kształcenia w dziedzinie biznesu, w szerszym kontekście wspierania budowania we wszystkich krajach tego regionu społeczeństwa obywatelskiego opartego na stabilnych prawach człowieka i prawach pracowniczych; uważa, że Komisja powinna zacieśnić współpracę z krajami Azji Środkowej w zakresie planowania i przeprowadzenia reform systemu edukacji; zachęca UE do przyznawania studentom z Azji Środkowej grantów edukacyjnych i stypendiów naukowych na podjęcie studiów na europejskich uniwersytetach; podkreśla, że niezbędne jest również wspieranie procedur służących zapewnieniu udziału kobiet w rynku pracy i ich dostępu do rynku pracy;
6. jest zdania, że wspieranie MŚP stanowi jeden z elementów niezbędnych do rozwoju zainteresowanych państw i że UE powinna nadać wyższy priorytet pomocy MŚP w ramach mandatu EBI dla Azji Środkowej i złagodzić wymogi wizowe dla obywateli podróżujących z Azji Środkowej w celach biznesowych oraz w celu podjęcia studiów wyższych, przy jednoczesnym wspieraniu norm w zakresie pracy, środowiska naturalnego i społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw; uważa ponadto, że należy unikać wszelkich praktyk dyskryminacyjnych w stosunku do przemysłu europejskiego, w tym w bardzo ważnym sektorze zamówień publicznych, oraz że należy propagować pełną współpracę z lokalnymi MŚP korzystnie wpływającą na rozwój gospodarki i zróżnicowanie gospodarcze regionu;
7. apeluje do Komisji i Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych, aby zapewniły silną reprezentację specjalistów z dziedziny gospodarki i handlu w delegaturach UE w pięciu krajach Azji Środkowej;
8. zachęca Komisję, aby udzieliła krajom Azji Środkowej specjalistycznej pomocy technicznej i służyła doradztwem w celu zwiększenia ich potencjału gospodarczego i administracyjnego, a więc umocnienia władz lokalnych i regionalnych, stworzenia skuteczniejszej tkanki gospodarczej oraz zapewnienia lepszej integracji tych krajów w ramach światowego systemu handlu;
9. jest świadomy faktu, że poziom integracji regionalnej krajów Azji Środkowej jest niski; apeluje do Komisji, aby opracowała zróżnicowane strategie handlowe dla każdego z pięciu krajów Azji Środkowej w zależności od ich specyficznych potrzeb, oraz aby umacniała integrację wewnątrz tego regionu;
10. jest przekonany, że reforma strukturalna na rzecz gospodarki rynkowej i rozwijanie solidnych ram prawnych dla inwestycji zagranicznych mają nie tylko zasadnicze znaczenie dla rozwoju gospodarczego tego regionu, ale również ułatwią integrację z gospodarką światową i przystąpienie do WTO; wzywa państwa Azji Środkowej do pójścia w ślady Republiki Kirgiskiej i przeprowadzenia wszelkich niezbędnych reform umożliwiających przystąpienie do WTO;
11. rozumie, że członkostwo wszystkich krajów Azji Środkowej w WTO stanowi obiecujący sposób poprawy ich gospodarki i lepszej integracji w ramach światowego systemu handlu, a także warunek wstępny zacieśnienia stosunków handlowych i inwestycyjnych

z UE;

12. apeluje do Komisji i Rady, aby pozostały nieugięte w odniesieniu do unii celnej między Rosją, Kazachstanem i Białorusią i zapewniły przestrzeganie przez nią międzynarodowych zobowiązań i działanie w duchu nadchodzącego członkostwa w WTO;
13. zachęca do europejskich inwestycji mających na celu zróżnicowanie gospodarki Azji Środkowej i wprowadzenie nowoczesnych innowacyjnych technologii na rzecz wytwarzania towarów o wartości dodanej;
14. z zadowoleniem przyjmuje decyzję Rady dotyczącą upoważnienia Komisji do podjęcia negocjacji dotyczących wzmocnionej umowy o partnerstwie i współpracy i wyraża nadzieję, że umowa ta będzie odzwierciedlała znaczenie stosunków handlowych między UE i Kazachstanem, ale również naturalnie przyczyni się do wzmocnienia współpracy w zakresie demokracji, praw człowieka i praworządności;
15. zauważa inicjatywę UE i Azji Środkowej na rzecz praworządności i apeluje o nadanie jej odpowiedniego biegu umożliwiającego przejście z etapu inicjatywy w rzeczywistą fazę realizacji;
16. nalega na to, by UE zdecydowanie wspierała dobre sprawowanie rządów, przestrzeganie praworządności i praw człowieka, demokratyzację i walkę z korupcją, które stanowią główne elementy dialogu prowadzonego przez Unię z tymi państwami;
17. apeluje do Komisji i Rady o uznanie walki z korupcją za sprawę wysoce priorytetową, ponieważ obecnie to elity, a nie ogół społeczeństwa, najbardziej korzystają z unijnej pomocy i handlu;
18. jest przekonany, że współpraca i handel surowcami, a w szczególności pierwiastkami ziem rzadkich, powinny stać się priorytetami w stosunkach UE z Azją Środkową; podkreśla, że ważne jest utrzymanie partnerstwa z krajami z tego regionu, które będzie się opierało na pozyskiwaniu surowców w zamian za europejskie technologie i wiedzę specjalistyczną;
19. apeluje o to, by podstawową normą wszelkich przyszłych działań o charakterze inwestycyjnym w tym regionie był zrównoważony charakter środowiskowy;
20. ponownie podkreśla gospodarcze i polityczne znaczenie poprawy dostępu do zasobów energetycznych w Azji Środkowej; zwraca uwagę w tym zakresie na ogromne znaczenie, jakie ma rurociąg Nabucco dla zróżnicowania dostaw energii do Unii Europejskiej;
21. podkreśla znaczenie Azji Środkowej dla UE pod względem położenia geostrategicznego, ponieważ stanowi ona pomost łączący UE z Chinami, a także Afganistanem i Bliskim Wschodem, oraz zapewnia źródło istotnych dostaw energii do UE;
22. jest przekonany, że w przyszłej strategii UE wobec Azji Środkowej należy wykorzystać doświadczenie płynące z reformy europejskiej polityki sąsiedztwa w takich kwestiach jak zróżnicowanie, bezpośrednie kontakty międzyludzkie i traktowanie demokracji i praw

człowieka z większą uwagą, powinno się również wziąć pod uwagę szerszy kontekst geopolityczny z uwzględnieniem Mongolii i Afganistanu.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO

Data przyjęcia	22.9.2011
Wynik głosowania końcowego	+: 17 -: 4 0: 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Daniel Caspary, Christofer Fjellner, Vital Moreira, Paul Murphy, Cristiana Muscardini, Franck Proust, Niccolò Rinaldi, Helmut Scholz, Peter Šťastný, Robert Sturdy, Keith Taylor, Pablo Zalba Bidegain
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Josefa Andrés Barea, George Sabin Cutaş, Béla Glattfelder, Salvatore Iacolino, Silvana Koch-Mehrin, Marietje Schaake
Zastępca(y) (art. 187 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Malika Benarab-Attou, Esther Herranz García, Gabriel Mato Adrover

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO

Data przyjęcia	4.10.2011
Wynik głosowania końcowego	+ : 53 - : 5 0 : 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Gabriele Albertini, Pino Arlacchi, Franziska Katharina Brantner, Frieda Brepoels, Elmar Brok, Tarja Cronberg, Arnaud Danjean, Michael Gahler, Marietta Giannakou, Ana Gomes, Andrzej Grzyb, Richard Howitt, Anneli Jäätteenmäki, Jelko Kacin, Ioannis Kasoulides, Tunne Kelam, Nicole Kiil-Nielsen, Evgeni Kirilov, Maria Eleni Koppa, Andrey Kovatchev, Eduard Kukan, Vytautas Landsbergis, Krzysztof Lisek, Sabine Lösing, Ulrike Lunacek, Barry Madlener, Kyriakos Mavronikolas, Willy Meyer, Alexander Mirsky, María Muñoz De Urquiza, Annemie Neyts-Uyttebroeck, Norica Nicolai, Pier Antonio Panzeri, Ioan Mircea Pașcu, Alojz Peterle, Cristian Dan Preda, Libor Rouček, Tokia Saïfi, Nikolaos Salavrakos, Jacek Saryusz-Wolski, Werner Schulz, Adrian Severin, Hannes Swoboda, Inese Vaidere, Sir Graham Watson, Boris Zala
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Laima Liucija Andrikienė, Véronique De Keyser, Liisa Jaakonsaari, Elisabeth Jeggle, Agnès Le Brun, Norbert Neuser, György Schöpflin, László Tőkés, Traian Ungureanu, Luis Yáñez-Barnuevo García, Janusz Władysław Zemke
Zastępca(y) (art. 187 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Paul Murphy